

دود کنترل جمعیت به چشم دختران رفت

برنامه کنترل جمعیت اگر در ایران سیستم مشخص و شفافی داشت، هرگز خبر نگرانی از افزایش تجرد قطعی در جامعه دیروز از سوی رئیس سازمان ثبت احوال اعلام نمی‌شد.

رئیس ثبت احوال درباره خطر افزایش تجرد قطعی در کشور هشدار داد

دود کنترل جمعیت به چشم دختران رفت

برنامه کنترل جمعیت اگر در ایران سیستم مشخص و شفافی داشت، هرگز خبر نگرانی از افزایش تجرد قطعی در جامعه دیروز از سوی رئیس سازمان ثبت احوال اعلام نمی‌شد.

اگر سیاست‌های کنترل جمعیت درست بود، تعداد متولدان دهه 50 به اندازه تعداد متولدان دهه 60 می‌شد، نه این‌که سیاست‌های سفت و سخت کنترل جمعیت در دهه 50 و رهاسازی این مباحث در دهه 60 سبب به هم ریختگی تناسب آمار پسران و دختران آماده به ازدواج شود. البته اتفاقی که دودش بیشتر از همه به چشم دختران رفت.

می‌پرسید چرا؟ پس تحلیل جامعه‌شناسان و کارشناسان آمار را بخوانید.

ماجرای این قرار است که با شروع برنامه کنترل جمعیت در سال‌های اولیه دهه 50 تعداد موالید در این سال‌ها به میزان قابل توجهی کاهش یافت، در حالی که در دهه بعدی آن، یعنی سال‌های دهه 60 برنامه کنترل جمعیت در کشور ما رها و موالید با رشد صعودی روبه‌رو شد.

سال‌ها گذشت و متولدان پسر دهه 50 در آغاز دهه 70 به سن ازدواج رسیدند. از آنجا که در فرهنگ و عرف کشور ما پسران با دخترانی که به طور متوسط پنج سال از آنها کوچک‌تر هستند، ازدواج می‌کنند، این پسرها به دنبال ازدواج با دختران متولد دهه 60 بودند.

مشکل دقیقا از همین جا شروع شد، مثلا فرض کنید در شهری مثل تهران تعداد متولدان پسر در دهه 50 رقم فرضی 50 هزار بود، اما مسلما تعداد متولدان دخترتری که براساس عرف مناسب ازدواج با آنها می‌شدند و متولد دهه 60 بودند، حتما بیشتر از آنها و با عدد فرضی 70 هزار بود چرا که در دهه 60 سیاست‌های کنترل جمعیت وجود نداشته و زاد و ولد زیاد شده بود.

بر این اساس تعداد پسران آماده ازدواج دهه 50 کمتر از تعداد دختران آماده ازدواج دهه 60 می‌شد و این همان تیتیری می‌شد که چند سال پیش در نشریات زرد با فونت درشت زده شد: $171\#&$; افزایش تعداد دختران نسبت به پسران!؛

هر چند که این تیتیر غلط بود و هیچ‌گاه تعداد موالید دختران از پسران بیشتر نبوده، اما در ذهن‌ها این‌گونه جا گرفت.

جمعیت‌شناسان و جامعه‌شناسان بررسی سن ازدواج را در رده‌های سنی با پنج سال اختلاف بررسی می‌کنند. با توجه به همین موضوع، پسران آماده برای ازدواج (از لحاظ سنی) که در دهه آغازین کنترل جمعیت در کشور ما متولد شده‌اند، قاعدتا با دخترانی در دهه بعدی ازدواج می‌کردند که موالید در آن دهه با توقف کنترل جمعیت همراه بوده است.

افزایش تجرد قطعی

دو سال پیش وقتی که معاون پژوهشی مرکز مطالعات جمعیتی آسیا و اقیانوسیه اعلام کرد بیش از یک میلیون دختر مجرد در کشور ما وجود دارد که ممکن است تعدادی از این آمار به جمعیت تجرد قطعی کشور اضافه شوند، کسی فکرش را نمی‌کرد که همین افزایش تجرد قطعی نه تنها حتمی می‌شود، بلکه گریبان پسرها را هم می‌گیرد.

بیشتر دختران و پسران در سن ازدواج و حتی آنهایی که از سن ازدواج فاصله گرفته‌اند، رویای تشکیل زندگی مشترک دارند و همین رویا بازی گاهی سبب می‌شود قدر موقعیت‌ها را ندانند، بنابراین خبر دو سال پیش را خیلی جدی نگرفتند.

اما حالا رئیس سازمان ثبت احوال کشور نسبت به افزایش تجرد قطعی در کشور خبر می‌دهد.

به گفته ناظمی اردکانی سن ازدواج برای مردان و زنان نسبت به سال‌های گذشته افزایش یافته و به میانگین 27/2 سال برای مردان

و حدود بیست و سه سال برای زنان رسیده که این آمارها زنگ خطری برای افزایش مجرد قطعی در جامعه است.

پیش از این رئیس مرکز آمار ایران نیز اعلام کرده بود که خانواده‌های تک نفره در سال 85 حدود 5/2 درصد جمعیت را تشکیل می‌دادند که این رقم در سال 90 به 7/1 درصد افزایش یافته است.

هشداري که پیش از این اعلام شده بود

در تمامی رده‌های سنی تعداد دختران مجرد همان رنج سنی از میزان پسران مجرد کمتر است، بر همین اساس در حال حاضر، تعداد دختران مجرد مثلا در دوره سنی پانزده تا نوزده ساله در ایران از میزان پسرهای مجرد پانزده تا نوزده ساله به میزان اندک و انگشت شماری کمتر است.

اما به دلیل این که در فرهنگ و عرف ما بین سن ازدواج دختران و پسرها به طور متوسط 5 سال فاصله وجود دارد در مقایسه تعداد دخترهای مجرد پانزده تا سی و پنج ساله با پسرهای مجرد بیست تا چهل ساله، تعداد دختران حدود یک میلیون نفر بیشتر است.

شهلا کاظمی‌پور، معاون پژوهشی مرکز مطالعات جمعیتی آسیا و اقیانوسیه با اعلام این آمار علت این بحث را این گونه تفسیر می‌کند: به دلیل افزایش تعداد موالید در دهه اول انقلاب، کشور ما دارای یک هرم سنی با قاعده وسیع بوده و تعداد جمعیت پانزده تا نوزده ساله کشور از جمعیت بیست تا بیست و چهار ساله بیشتر بود و زمانی که تعداد دختران را یک رنج سنی پایین‌تر می‌گیریم، این قاعده سنی متورم‌تر است و دخترهای بیشتری در این رده قرار دارند.

وی با بیان این که با کاهش تعداد موالید قاعده هرم سنی در ایران در حال کوچک شدن است، ادامه می‌دهد: با جمع شدن این قاعده هرم سنی، تعداد جمعیت پانزده تا نوزده ساله از بیست تا بیست و چهار ساله کمتر شده و تعداد دخترهای مجرد پانزده تا سی و پنج ساله از پسرهای بیست تا چهل ساله کمتر می‌شود و در یک دهه آینده پسرهای در معرض ازدواج از دخترهای در معرض ازدواج بیشتر می‌شوند.

وی با بیان این که این مشکل از سوی کارشناسان از دهه 70 گوشزد شده است، به مهر می‌گوید: در حال حاضر تعداد پسران مجرد از دختران مجرد در هر رده سنی بیشتر است، ولی تعداد دختران از پسران در یک رده سنی پایین‌تر کمتر است و راه حل جلوگیری از مجرد قطعی این تعداد دختر، همسن‌گزینی پسران در ازدواج است.

ترویج همسن‌گزینی

مشکل فعلی جامعه ما این است که مردان ما با دخترانی در سنین پایین‌تر ازدواج می‌کنند و تنها راه حل مشکل مجرد قطعی دختران از نگاه جامعه‌شناسان این است که همسن‌گزینی در کشور رخ دهد به این معنا که در خصوص ازدواج با همسن و سال‌های خود فرهنگ‌سازی کنیم تا مشکل زیاد شدن تعداد دختران آماده ازدواج حل شود.

ناگفته نماند که مشکلات اقتصادی، نبود فرهنگ ترویج ازدواج، مشکل بیکاری و مسکن نیز از جمله مسائلی است که باید برای رفع این مشکل مورد تجدید نظر قرار گیرد.